

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 4. mai 2023
(OR. en)

8510/23

LIMITE

SOC 260
ANTIDISCRIM 36
GENDER 39
JAI 468
FREMP 114
CODEC 660

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0401(APP)

MÄRKUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 7589/2023

Komisjoni dok nr: 15899/22 + 15902/22

Teema: Ettepanek: NÕUKOGU DIREKTIIV võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta isikute võrdse kohtlemise valdkonnas sõltumata isiku rassilisest või etnilisest päritolust, isikute võrdse kohtlemise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes sõltumata isiku usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest, naiste ja meeste võrdse kohtlemise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas ning seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega ning millega jäetakse direktiivist 2000/43/EÜ välja artikkel 13 ja direktiivist 2004/113/EÜ artikkel 12

Delegatsioonidele edastatakse lisas eesistujariigi koostatud sõnastusettepanekud eespool nimetatud ettepaneku kohta, võttes arvesse töörühmas toimunud arutelusid ja delegatsioonidelt saadud kirjalikke märkusi.

Lisatud teksti materiaaõigusnormid on identsed ELi toimimise lepingu artiklil 157 põhineva direktiivi eelnõu tekstis sisalduvate sätetega (vt dok 8804/23), mida on arutatud paralleelselt eespool nimetatud ettepanekuga. Mõlemad tekstid sisaldavad siiski ka konkreetsele ettepanekule iseloomulikke elemente (vt volitused ja põhjendused¹ ning ristviited, samuti allakirjutajad).

Võrreldes eelmise versiooniga (dok. 7589/23) on uus tekst esitatud **poolpaksus või poolpaksus allajoonitud** kirjas ja väljajäetud tekst on tähistatud nurksulgudega [...].

Käesolevat dokumenti arutatakse nimetatud töörühma järgmisel koosolekul, mis on kavandatud 15. maiks.

---

¹ Juhime tähelepanu, et kahe teksti põhjenduste arv ja seega ka nende numeratsioon on erinev.

Ettepanek:

NÕUKOGU DIREKTIIV

võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta isikute võrdse kohtlemise valdkonnas sõltumata isiku rassilisest või etnilisest päritolust, isikute võrdse kohtlemise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes sõltumata isiku usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest, naiste ja meeste võrdse kohtlemise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas ning seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega ning millega jäetakse direktiivist 2000/43/EÜ välja artikkel 13 ja direktiivist 2004/113/EÜ artikkel 12

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 19 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut²,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust³,

---

² ELT C , ..., lk ...

³ ELT C , ..., lk ...

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁴,

võttes arvesse Euroopa Andmekaitseinspektori arvamust⁵,

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

---

⁴   ELT C , ..., lk ...

⁵   ELT C , ..., lk ...

- (1) Aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas⁶ tunnustatakse õigust võrdõiguslikkusele ja õigust mittediskrimineerimisele liidu põhiväärtustena ning liit on juba võtnud vastu mitu diskrimineerimiskeeldu käsitlevat direktiivi.
- (2) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 19 lõike 1 alusel võib nõukogu talle liidu poolt antud volituste piires seadusandliku erimenetluse kohaselt ühehäälselt ja pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist astuda vajalikke samme, et võidelda diskrimineerimisega soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puute, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel, ilma et see piiraks aluslepingute teiste sätete kohaldamist.
- (3) Käesoleva direktiivi eesmärk on sätestada võrdõigusasutuste toimimise miinimumnõuded eesmärgiga parandada nende tulemuslikkust ja tagada nende sõltumatus, et tugevdada nõukogu direktiividest 79/7/EMÜ,⁷ 2000/43/EÜ,⁸ 2000/78/EÜ⁹ ja 2004/113/EÜ¹⁰ tuleneva võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamist.
- (4) Direktiiviga 79/7/EMÜ keelatakse sooline diskrimineerimine sotsiaalkindlustuse valdkonnas.
- (5) Direktiiviga 2000/43/EÜ keelatakse diskrimineerimine rassilise või etnilise päritolu alusel.
- (6) Direktiiviga 2000/78/EÜ keelatakse diskrimineerimine usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel töö saamisel ning kutsealale või kutseõppesse pääsemisel.

---

⁶ Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklid 2 ja 3, Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklid 8 ja 10 ning harta artiklid 21, 23 ja 26.

⁷ Nõukogu 19. detsembri 1978. aasta direktiiv 79/7/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte järkjärgulise rakendamise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas (EÜT L 6, 10.1.1979, lk 24).

⁸ Nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust (EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22).

⁹ Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16).

¹⁰ Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/113/EÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega (ELT L 373, 21.12.2004, lk 37).

(7) Direktiiviga 2004/113/EÜ keelatakse sooline diskrimineerimine seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega.

(8) Direktiivide 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ kohaselt peavad liikmesriigid määrama asutuse või asutused, mille ülesanne on edendada võrdset kohtlemist, sealhulgas analüüsida, jälgida ja toetada kõikide isikute võrdset kohtlemist nii, et neid ei diskrimineeritaks nende direktiividega reguleeritud põhjustel (edaspidi „võrdõigusasutused“). Neis nõutakse, et liikmesriigid tagaksid, et nende asutuste pädevusse kuulub diskrimineerimise ohvritele sõltumatu abi osutamine, diskrimineerimist käsitlevate sõltumatute uuringute korraldamine ning sõltumatute aruannete avaldamine ja soovitude esitamine diskrimineerimise küsimustes.

(9) Võrdõigusasutuste määramine on ette nähtud ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 2006/54/EÜ¹¹ ja 2010/41/EL¹².

(10) Kõik liikmesriigid on loonud võrdõigusasutused vastavalt direktiividele 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ. Loodud on võrdõigusasutuste mitmekesine süsteem ja välja on töötatud head tavad. Paljudel võrdõigusasutustel on siiski probleeme, eelkõige seoses oma ülesannete täitmiseks vajalike vahendite, sõltumatuse ja õigustega. [...] ¹³

(11) Direktiivid 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ jätavad liikmesriikidele võrdõigusasutuste struktuuri ja toimimise osas ulatusliku kaalutlusõiguse. Seetõttu erinevad liikmesriikides loodud võrdõigusasutused oluliselt nii oma volituste, pädevuse, struktuuri, vahendite kui ka toimimise poolest. See omakorda tähendab, et kaitse diskrimineerimise eest on liikmesriigiti erinev.

---

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiiv 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes (ELT L 204, 26.7.2006, lk 23).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2010. aasta direktiiv 2010/41/EL füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 86/613/EMÜ (ELT L 180, 15.7.2010, lk 1).

¹³ Joonealune märkus on välja jäetud.

(12) Kuigi direktiividega 79/7/EMÜ ja 2000/78/EÜ ei nõuta, et liikmesriigid määraksid võrdõigusasutused, kes tegeleksid asjaomaste direktiividega reguleeritud küsimustega, on sellistel asutustel enamikus liikmesriikides pädevus nendes küsimustes, kui siseriiklik õigus seda nõuab. See ei ole aga nii kõigis liikmesriikides, mistõttu on diskrimineerimise eest pakutava kaitse tase nende direktiividega reguleeritud küsimuste puhul kogu liidus erinev.

(13) Tagamaks, et võrdõigusasutused saaksid aidata tulemuslikult kaasa direktiivide 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ täitmise tagamisele, edendades võrdset kohtlemist, ennetades diskrimineerimist ning pakkudes õiguskaitse kättesaadavuse tagamisel kogu liidus abi kõigile diskrimineeritud üksikisikutele ja rühmadele, on vaja võtta vastu nende asutuste toimimise [...] miinimumnõuded ning laiendada nende volitusi direktiividega 79/7/EMÜ ja 2000/78/EÜ reguleeritud küsimustele. Uued nõuded[...] tuginevad komisjoni soovitusel 2018/951¹⁴ kohaldamisel saadud kogemustele ning aluseks tuleks võtta selle teatavad sätted ja kehtestada vajaduse korral uued normid. Need[...] põhinevad ka muudel asjakohastel vahenditel, näiteks rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjoni vastuvõetud üldisel poliitilisel soovitusel nr 2,¹⁵ milles käsitletakse võrdõigusasutusi, ning ÜRO vastuvõetud Pariisi põhimõtetel,¹⁶ mida kohaldatakse riiklike inimõiguste kaitse institutsioonide suhtes.

[(14) Võrdõigusasutuste toimimise samad miinimumnõuded nõukogu direktiividega 2006/54/EÜ ja 2010/41/EL reguleeritud küsimustes on sätestatud direktiivis (EL).../... *[võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta naiste ja meeste võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste valdkonnas tööhõive ja elukutse küsimustes ning millega jäetakse direktiivist 2006/54/EÜ välja artikkel 20 ja direktiivist 2010/41/EL¹⁷ artikkel 11]*.

¹⁴ Komisjoni 22. juuni 2018. aasta soovitus (EL) 2018/951 võrdõiguslikkust edendavate asutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta (ELT L 167, 4.7.2018, lk 28).

¹⁵ Rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjoni üldine poliitiline läbivaadatud soovitus nr 2, milles käsitletakse võrdõigusasutusi, et võidelda rassismi ja sallimatuse vastu riigi tasandil – vastu võetud 13. juunil 1997 ja läbi vaadatud 7. detsembril 2017.

¹⁶ Riiklike institutsioonide staatusega seotud põhimõtted, mis on vastu võetud ÜRO Peaassamblee 20. detsembri 1993. aasta resolutsiooniga 48/134.

¹⁷ COM(2022) 688.

(15) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada võrdõigusasutuste tegevuse suhtes direktiividega 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ reguleeritud küsimustes. Nõuded peaksid puudutama üksnes võrdõigusasutuste toimimist ega tohiks laiendada asjaomaste direktiivide materiaalet või isikulist kohaldamisala.

(16) Võrdse kohtlemise edendamisel, diskrimineerimise ennetamisel ja diskrimineerimise ohvrite abistamisel peaksid võrdõigusasutused pöörama erilist tähelepanu diskrimineerimisele mitmel direktiividega 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ kaitstud põhjusel.

(16a) (uus) Liikmesriigid määravad ühe või mitu asutust, kes teostavad käesolevas direktiivis sätestatud pädevust. Liikmesriigid võivad jagada pädevuse mitme võrdõigusasutuse vahel, näiteks usaldades ühele asutusele diskrimineerimise ennetamise, võrdse kohtlemise edendamise ja ohvrite abistamise ning teisele otsustamisega seotud ülesanded.

(17)¹⁸ Võrdõigusasutused saavad täita oma rolli tulemuslikult ainult siis, kui neil lubatakse tegutseda täiesti sõltumatult ja ilma välise mõjuta. Selleks peaksid liikmesriigid võtma mitmeid meetmeid, mis aitavad kaasa võrdõigusasutuste sõltumatusele. Käesolevas direktiivis sätestatud pädevust teostavad võrdõigusasutused võivad kuuluda ministeeriumi või muu organisatsioonilise üksuse koosseisu, kui on tagatud nende sõltumatus. Võrdõigusasutused peaksid oma ülesannete täitmisel ja pädevuste kasutamisel **säilitama sõltumatuse** mis tahes välise otsese või kaudse mõju **suhtes, hoidudes** kelleltki juhiste **küsimisest või vastu võtmisest**. Võrdõigusasutused peaksid saama hallata oma eelarvet ja vahendeid, sealhulgas valides ja juhtides oma töötajaid, ning seada oma prioriteedid **kehtiva õigusraamistiku alusel**. Alalisel või ajutisel **poliitikat kujundaval või** juhtival ametikohal olevad [...] töötajad, näiteks võrdõigusasutuse juht või asejuht ning vajaduse korral juhatuse liikmed, peaksid olema sõltumatud, oma ametikohale kvalifitseeritud ning läbipaistva menetluse teel valitud. **Selle menetluse läbipaistvuse saab tagada näiteks vabade ametikohtade avaliku välja kuulutamisega.**

---

¹⁸ Vt artikkel 3.

(18)¹⁹ Liikmesriigid peaksid tagama, et võrdõigusasutuste sisestruktuur, **näiteks sisemine korraldus ja menetlused**, võimaldab neil kasutada oma mitmesuguseid pädevusi sõltumatult. [...] Võrdõigusasutused peaksid **juhtumi uurimisel** või hindamisel tegutsema erapooletult, eriti kui võrdõigusasutusel on erapooletust nõudev siduv otsustusõigus.

(18a)²⁰ [...] Kui võrdõigusasutus on mitmes valdkonnas tegutseva asutuse, näiteks laiendatud volitustega ombudsmani või riikliku inimõiguste asutuse osa, peab sellise mitmes valdkonnas tegutseva asutuse sisestruktuur kindlustama volituste tõhusa täitmise võrdõiguslikkuse valdkonnas.

(19)²¹ Liikmesriigid peaksid **oma vastavate riigieelarvemenetluste kaudu** tagama, et võrdõigusasutused saavad piisavalt rahastust, kuna see on nende tõhusa toimimise ja ülesannete täitmise võti, sealhulgas värvata kvalifitseeritud töötajaid ning et neil on asjakohased ruumid ja taristu, et täita kõiki oma ülesandeid tulemuslikult, mõistliku aja jooksul **või** siseriiklikus õiguses ettenähtud tähtaegade jooksul. [...]

(19a)²² On oluline, et eelarveeraldised jääksid stabiilseks, et need oleksid kavandatud mitmeks aastaks ning võimaldaksid võrdõigusasutustel katta kulusid, mida võib olla raske ette näha, näiteks kaebuste arvu suurenemise[...], kohtukulude ja automatiseeritud süsteemide kasutamise korral. Oluline on pöörata tähelepanu võimalustele ja riskidele, mis kaasnevad automatiseeritud süsteemide, sealhulgas tehisintellekti kasutamisega. Eeskätt peaks võrdõigusasutustel olema asjakohased tehnilised ja inimressursid, kes ühelt poolt võimaldavad neil kasutada automatiseeritud süsteeme oma töös ja teiselt poolt hinnata selliste süsteemide vastavust mittediskrimineerimise eeskirjadele. Kui võrdõigusasutus on mitmes valdkonnas tegutseva asutuse osa, tuleks tagada vajalikud vahendid volituste täitmiseks võrdõiguslikkuse valdkonnas.

---

¹⁹ Vt artikkel 3.

²⁰ Vt artikkel 3.

²¹ Vt artikkel 4.

²² Märkus: põhjendus 19 on jagatud kaheks eraldi põhjenduseks.

(20)

(21)²³ Võrdõigusasutustel on koos teiste osalejatega diskrimineerimise ennetamisel ja võrdõiguslikkuse edendamisel oluline roll. Selleks et tegeleda diskrimineerimise struktuuriliste aspektidega ja aidata kaasa sotsiaalsetele muutustele, tuleks võrdõigusasutustele anda volitused võtta meetmeid **direktiividega 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ** hõlmatud **alustel** ja valdkondades toimuva diskrimineerimise ennetamiseks, ning edendada võrdset kohtlemist. Selline tegevus võib hõlmata heade tavade jagamist, positiivseid meetmeid ja võrdõiguslikkuse peavoolustamist avaliku ja erasektori üksustes ning neile asjakohase koolituse, teabe, nõustamise, suuniste ja toe pakkumist. Samuti on oluline, et võrdõigusasutused suhtleksid asjaomaste sidusrühmadega ja osaleksid avalikus arutelus.

(22)²⁴ Lisaks ennetamisele on võrdõigusasutuste keskne ülesanne pakkuda **väidetavatele** diskrimineerimise ohvritele abi. See abi peaks alati hõlmama kaebuse esitajatele põhiteabe andmist, sealhulgas teavet selle kohta, kas kaebuse menetlemine lõpetatakse või on põhjust seda jätkata, **välja arvatud juhul, kui kaebus on esitatud anonüümselt**. Liikmesriigid **vastutavad** selle eest, et oleks kindlaks määratud võrdõigusasutuse kaebuse esitajate teavitamise kord, näiteks menetluse ajakava või menetluslikud tagatised korduvate või kuritahtlike kaebuste vastu.

(23) Tagamaks, et kõik väidetavad ohvrid saavad kaebuse esitada, peaks olema võimalik esitada kaebusi mitmel viisil. [...] **Lähtuvalt komisjoni** soovituselt 2018/951 peaks olema võimalik esitada kaebusi keeles, mille valib kaebuse esitaja ja mis on üldkasutatav liikmesriigis, kus asub võrdõigusasutus. Selleks et tegeleda teatamata jätmise ühe põhjusega, nimelt hirmuga survestamise ees, tuleks väidetavatele ohvritele pakkuda konfidentsiaalsust nii palju kui võimalik.

---

²³ Vt artikkel 5.

²⁴ Vt artikkel 6.

(24)²⁵ Selleks et võimaldada vaidluste kiiret, taskukohast ja kohtuvälist lahendamist, peaksid liikmesriigid nägema pooltele ette võimaluse leida oma vaidlusele võrdõigusasutuse või mõne muu olemasoleva pädeva asutuse kaudu alternatiivne lahendus. Kui selline menetlus lõpeb ilma lahenduseta või kui ühele poolele lahendus ei sobi, ei tohiks pooli takistada kohtusse pöördumast. Liikmesriigid peaksid määrama kindlaks vaidluse lahendamise alternatiivse menetluse korra vastavalt siseriiklikele õigusele.

(25) Kui võrdõigusasutused kahtlustavad direktiivides 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ või 2004/113/EÜ sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtte võimalikku rikkumist, peaks neil olema võimalik kaebuse alusel või omal algatusel **korraldada uurimisi**.

(26) Diskrimineerimise asetleidmise kindlaks tegemisel on tähtsal kohal tõendid ning sageli on need väidetava ohvri käes. Seepärast peaks võrdõigusasutustel olema võimalik pääseda juurde teabele, mis on vajalik diskrimineerimise tuvastamiseks, ja teha koostööd **teiste pädevate asutustega, kelleks võivad olla** asjaomased avalikud teenistused, nagu töö- või haridusinspeksioonid **ja sotsiaalpartnerid**. Liikmesriigid peaksid kehtestama selle pädevuse teostamiseks asjakohase raamistiku kooskõlas siseriiklike õigusnormide ja menetlustega.

(27) Võrdõigusasutused peaksid kogutud tõendite põhjal esitama kaebuse esitajale oma hinnangu. Liikmesriigid peaksid määrama kindlaks sellise hinnangu **õigusliku olemuse**, mis võib olla mittesiduv arvamus või siduv [...] otsus. Mõlemas tuleks esitada hindamise põhjused ja vajaduse korral meetmed tuvastatud rikkumise heastamiseks ja edasiste juhtumite ärahoidmiseks, **pidades samal ajal silmas, et arvamus ja otsus on olemuselt erinevad**. Võrdõigusasutuste töö tulemuslikkuse tagamiseks peaksid liikmesriigid võtma asjakohaseid meetmeid arvamuste järelmeetmete võtmiseks ja otsuste täitmiseks.

---

²⁵ Vt artikkel 7.

(28)²⁶ Võrdõigusasutustel peaks oma töö ja võrdõiguslikkust käsitleva õiguse edendamiseks olema võimalik avaldada **vähemalt** kokkuvõtte sellistest oma arvamustest ja otsustest, mida nad peavad eriti oluliseks. [...]

(29) Võrdõigusasutustel peaks olema õigus osaleda kohtumenetlustes, et aidata kaasa direktiivides 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtte järgimisele. [...] Siseriiklikke õigusnorme hagide vastuvõetavuse kohta [...] ja eelkõige õigustatud huvi tingimusi ei saa kohaldada viisil, mis võib kahjustada võrdõigusasutuste tegutsemisõiguse tulemuslikkust. Käesoleva direktiiviga võrdõigusasutustele antud uurimis- ja otsustusõigus ning kohtumenetluses osalemise õigus hõlbustavad direktiivide 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ tõendamiskoormist ja õiguste kaitset käsitlevate kehtivate sätete praktilist rakendamist. Käesolevas direktiivis sätestatud tingimustel on võrdõigusasutustel võimalik esitada asjaolud, „mille põhjal võib eeldada, et on toimunud otsene või kaudne diskrimineerimine“, täites seega direktiivi 2000/43/EÜ artiklis 8, direktiivi 2000/78/EÜ artiklis 10 ja direktiivi 2004/113/EÜ artiklis 9 sätestatud tingimusi. Seetõttu hõlbustab nende toetus ohvrite juurdepääsu õiguskaitsele.

(30) [...] Võrdõigusasutused **võivad ohvrite heakskiidul** tegutseda nende nimel või nende toetuseks, võimaldades neile juurdepääsu õigusemõistmisele tingimustes, kus menetluslikud ja rahalised takistused või ohvristamise hirm neid sageli heidutavad. [...] Võrdõigusasutused võivad **valida** ka juhtumid, millega nad otsustavad siseriikliku kohtu poole pöörduda, ning aidata kaasa võrdset kohtlemist käsitlevate õigusaktide nõuetekohasele tõlgendamisele ja kohaldamisele.

---

²⁶ Vt artiklit 8a.

(31)²⁷ Mõne diskrimineerimisjuhtumiga on raske võidelda, kuna puudub kaebuse esitaja, kes juhtumiga ise tegeleks. Oma otsuses kohtuasjas C-54/07 (Feryn),²⁸ mille esitas võrdõigusasutus enda nimel, kinnitas Euroopa Kohus, et diskrimineerimist on võimalik kindlaks teha ka tuvastatud ohvri puudumise korral. [...] Võrdõigusasutused võivad teatavatel diskrimineerimise juhtudel tegutseda enda nimel, et kaitsta üldsuse huve. **Liikmesriigid võivad kooskõlas siseriikliku õiguse ja tavaga ette näha, et selliste diskrimineerimisjuhtumite korral peab kostjaks olema tuvastatav isik või üksus.** Võrdõigusasutus võib selliseid diskrimineerimisjuhtumeid valida näiteks nende arvukuse või tõsiduse või õigusliku selguse loomise vajaduse alusel, igal valitud juhul võib olla tegu loomult struktuurse või süstemaatilise diskrimineerimisega.

(32)²⁹ Võrdõigusasutustel peaks samuti olema võimalik esitada kohtutele märkusi, [...] **näiteks esitades oma eksperdiarvamuse kooskõlas siseriikliku õiguse ja tavadega.**

(33)

(34) Selleks et austada üksikisikute õigusi, peaksid liikmesriigid kehtestama võrdõigusasutuste õigustele asjakohased menetluslikud tagatised, tagades, et nõuetekohaselt on kaitstud sellised kesksed põhimõtted nagu õigus kaitsele, õigus **siduvate otsuste** kohtulikule läbivaatamisele ja õigus konfidentsiaalsusele. Näiteks on tunnistajate ja rikkumisest teatajate konfidentsiaalsuse pakkumine oluline vahend diskrimineerimisjuhtumitest teatamise julgustamiseks.

(35) Sättes, milles käsitletakse võrdõigusasutuste õigust osaleda kohtumenetluses, ei muuda ohvrite ning ohvrite õigusi kaitsvate ühingute, organisatsioonide või muude juriidiliste isikute (kellel on kooskõlas siseriiklikus õiguses sätestatud kriteeriumidega õigustatud huvi tagada direktiivide 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ järgimine) õigusi, nagu need on sätestatud kõnealustes direktiivides, **sealhulgas juhul, kui need on osalised kohtu- ja/või haldusmenetluses.**

---

²⁷ Vt artikkel 9.

²⁸ Kohtuotsus, 10. juuli 2008, Feryn (C-54/07, ECLI:EU:C:2008:397).

²⁹ Vt artikkel 9.

(36) Võrdõigusasutuste töö tulemuslikkus sõltub ka sellest, kas diskrimineerimisohus olevatele rühmadele antakse täielik juurdepääs nende teenustele. Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti³⁰ korraldatud uuringu raames teatas 71 % etniliste või sisseerandajate vähemusrühmade liikmetest, et nad ei ole teadlikud ühestki organisatsioonist, mis pakub diskrimineerimise ohvritele tuge või nõu. Selle juurdepääsu toetamise põhimeetmena peavad liikmesriigid tagama, et inimesed teaksid oma õigusi ning oleksid teadlikud võrdõigusasutuste olemasolust ja pakutavatest teenustest. See on eriti oluline ebasoodsas olukorras olevate rühmade ja rühmade puhul, kelle juurdepääsu sellele teabele võib takistada näiteks nende majanduslik seisund, puue, kirjaoskuse tase või veebipõhiste vahendite juurdepääsu puudumine.

(37) Kõigile tuleks tagada võrdsel alusel juurdepääs võrdõigusasutuste teenustele ja väljaannetele. Selleks tuleks kindlaks teha ja kõrvaldada võimalikud võrdõigusasutuste teenustele juurdepääsu takistavad tegurid. Teenused peaksid olema kaebuse esitajatele tasuta.

Ilma et see piiraks piirkondlikele ja kohalikele omavalitsuste autonoomiat, peaksid liikmesriigid samuti tagama, et võrdõigusasutuste teenused on kõigile potentsiaalsetele ohvritele kättesaadavad kogu nende territooriumil, näiteks kohalike büroode, sealhulgas mobiilsete büroode loomise, **kommunikatsioonivahendite kasutamise**, kohalike kampaaniate korraldamise, kohalike delegaatide või kodanikuühiskonna organisatsioonidega tehtava koostöö kaudu.

---

³⁰ FRA uuring EU-MIDIS II.

(38)[...] Selleks et tagada puuetega inimestele kõigi võrdõigusasutuste teenuste ja tegevuste kättesaadavus, on vaja tagada ligipääsetavus kooskõlas [...] direktiiviga (EL) 2019/882³¹ ja **13. detsembril 2006 vastu võetud puuetega inimeste õiguste konventsiooniga ning tagada mõistlikud abinõud kooskõlas puuetega inimeste õiguste konventsiooniga. Seega peaksid võrdõigusasutused tagama füüsilise ligipääsetavuse ja digitaalse³² juurdepääsetavuse, ennetades tõkkeid, millega puuetega inimesed võivad oma teenustele ja teabele juurdepääsul kokku puutuda, ja kõrvaldades need, ning pakkuma mõistlikke abinõusid, tehes vajaduse korral konkreetset juhul vajalikke ja asjakohaseid muudatusi ja kohandusi.**

(39) Vastastikuse õppimise, sidususe ja järjepidevuse seisukohast on väga oluline võimaldada võrdõigusasutustel pikaajaliselt korrapäraselt koordineerida ja teha koostööd eri tasanditel ning see võib laiendada nende töö ulatust ja mõju. Võrdõigusasutused peaksid tegema koostööd eelkõige sama liikmesriigi ja teiste liikmesriikide muude võrdõigusasutustega, [...] ning kohaliku, piirkondliku, riikliku, liidu ja rahvusvahelise tasandi avaliku ja erasektori üksustega, nagu **ELi tasandi võrdõigusasutuste võrgustikud** kodanikuühiskonna organisatsioonid, andmekaitseasutused, sotsiaalpartnerid, töö- ja haridusinspektsioonid, õiguskaitseasutused, riigi tasandil inimõiguste kaitse eest vastutavad ametid, **riiklikud statistikaametid**, liidu vahendeid haldavad asutused, romade riiklikud kontaktpunktid, tarbijaasutused ning riiklikud sõltumatud mehhanismid ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni edendamiseks, kaitsmiseks ja järelevalveks.

---

³¹ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70–115).**

³² Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2102, mis käsitleb avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust (ELT L 327, 2.12.2016, lk 1–15) ja seonduvat rakendusotsust.

(40) Võrdõigusasutused ei saa täita täiel määral oma rolli võrdse kohtlemise ekspertidena, kui nendega ei konsulteerita direktiividest 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ tulenevate õiguste ja kohustustega seotud küsimustes piisavalt varakult. Seepärast peaksid liikmesriigid kehtestama läbipaistvad menetlused, et tagada õigeaegne konsulteerimine [...], ning võimaldama võrdõigusasutustel anda soovitusi, **kui nad seda vajalikuks peavad**, ja avaldada need **õigeaegselt, et neid saaks arvesse võtta**.

(41) Võrdõiguslikkust käsitlevad andmed on väga olulised, et suurendada teadlikkust, kõita inimeste tähelepanu, teha kindlaks diskrimineerimise määre, kajastada aja jooksul täheldatud suundumusi, tõendada diskrimineerimisjuhtumit, hinnata võrdõiguslikkusala õigusaktide rakendamist, näidata vajadust võtta positiivseid meetmeid, anda panus tõenduspõhisesse poliitikakujundamisse³³. Võrdõigusasutustel on oma roll nende eesmärkide jaoks asjakohaste võrdõiguslikkust käsitlevate andmete väljatöötamises, näiteks korraldades ümarlaudu, kus osalevad kõik asjaomased üksused. Samuti peaksid nad koguma ja analüüsima andmeid oma tegevuse kohta või korraldama uuringuid ning neil peaks olema võimalus saada ja kasutada statistilist teavet, kui see teave puudutab küsimusi, mis on neile usaldatud direktiivide 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ alusel. Asjaomane statistiline teave ei tohiks sisaldada isikuandmeid.

(42) Lisaks oma tegevuse aastaaruande avaldamisele [...] peaksid võrdõigusasutused avaldama korrapäraselt aruande, milles antakse üldine hinnang liikmesriikides nende tegevusvaldkonnas toimuvale diskrimineerimisele, **ning samuti muid diskrimineerimisega seotud aruandeid**. [...]

³³ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule nõukogu direktiivi 2000/43/EÜ (millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust (rassilise võrdõiguslikkuse direktiiv)) ja nõukogu direktiivi 2000/78/EÜ (millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (võrdse tööalase kohtlemise direktiiv)) kohaldamise kohta (SWD(2021) 63 final).

(43) Võrdõigusasutused peaksid võtma vastu tööprogrammi, et määrata kindlaks oma tulevikuvision ja organisatsiooni eesmärgid. See peaks võimaldama neil tagada aja jooksul oma erinevate töösuundade sidususe ja tegeleda pikaajalise tegevuskava raames nende tegevusvaldkonda kuuluvate süsteemsete diskrimineerimisprobleemidega.

(44)³⁴ Selleks et tagada ühetaolised tingimused, et täita artikli 16 lõike 2 kohast liikmesriikide aruandluskohustust käesoleva direktiivi alusel määratud võrdõigusasutuste toimimise kohta, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et koostada loetelu asjakohastest näitajatest, mille alusel tuleks andmeid koguda. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011³⁵. [...]

(45) Käesolevas direktiivis sätestatakse miinimumnõuded, võimaldades liikmesriikidel kehtestada soodsamaid sätteid või need säilitada. Käesoleva direktiivi rakendamisega ei või põhjendada liikmesriigis valitseva olukorra halvenemist.

(46) Käesolev direktiiv tugineb direktiivides 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ sätestatud normidele, kehtestades võrdõigusasutuste toimimisele rangemad nõuded. Seepärast tuleks direktiivi 2000/43/EÜ artiklist 13 ja direktiivi 2004/113/EÜ artiklist 12 jätta välja võrdõigusasutusi käsitlevad varasemad sätted.

---

³⁴ Vt artikkel 16.

³⁵ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).**

(47) Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada võrdõigusasutuste toimimine vastavalt miinimumnõuetele eesmärgiga parandada nende tulemuslikkust ja kindlustada nende sõltumatus, et tugevdada võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamist. Kuna käesoleva direktiivi eesmärki ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seepärast tuleks need saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Asjaomases artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale, piirdudes miinimumnõuete kehtestamisega.

(48) Võrdõigusasutused peaksid käesoleva direktiivi alusel töötleva isikuandmeid täielikus kooskõlas määrusega (EL) 2016/679. Liikmesriigid peaksid tagama, et võrdõigusasutuste ülesanded on õigusnormides selgelt sätestatud kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punktiga e koostoimes asjaomase määruse artikli 6 lõigetega 2 ja 3. Võrdõigusasutused peaksid töötleva isikuandmeid üksnes ulatuses, mis on vajalik, et täita oma käesolevast direktiivist tulenevaid ülesandeid, mille eesmärk on tagada direktiividest 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ tulenevate põhiõiguste ja kohustuste kasutamine. Üksikisikuid, kelle isikuandmeid töödeldakse, tuleks teavitada nende õigustest andmesubjektina, sealhulgas õiguskaitsevahenditest, mis on neile liikmesriigis kättesaadavad.

(49) Kui võrdõigusasutuste ülesannete täitmiseks on vaja töödelda määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 osutatud isikuandmete eriliike, peaksid liikmesriigid ka tagama, et siseriiklikus õiguses austatakse andmekaitseõiguse olemust ning nähakse ette sobivad ja konkreetset meetmed põhiõiguste ja andmesubjekti huvide kaitsmiseks kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõike 2 punktiga g. Selliste kaitsemeetmete hulka peaksid kuuluma näiteks sise-eeskirjad ja abinõud, et tagada võimalikult väheste andmete kogumine, sealhulgas võimaluse korral isikuandmete anonüümimise kaudu; rakendada isikuandmete pseudonüümimist ja krüpteerimist; takistada volitamata juurdepääsu isikuandmetele ja nende edastamist ning tagada, et isikuandmeid ei töödelda kauem, kui on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks, milleks neid töödeldakse.

(50) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse 2. veebruaril 2023.

Artikkel 1

Eesmärk, reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesolevas direktiivis sätestatakse võrdõigusasutuste toimimise miinimumnõuded eesmärgiga parandada nende tulemuslikkust ja tagada nende sõltumatus, et tugevdada direktiividest 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ tuleneva võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamist.
2. Käesoleva direktiiviga liikmesriikidele pandud kohustused ja võrdõigusasutuste ülesanded hõlmavad direktiividest 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ tulenevaid õigusi ja kohustusi.

Artikkel 2

Võrdõigusasutuste määramine

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu asutust (edaspidi „võrdõigusasutused“), kes teostavad käesolevas direktiivis sätestatud pädevust.
2. Käesolev direktiiv ei piira tööinspeksioonide, muude [...] **inspeksioonide** ega sotsiaalpartnerite pädevust.

Artikkel 3

Sõltumatus

1. Liikmesriigid võtavad meetmeid tagamaks, et võrdõigusasutused on oma ülesannete täitmisel ja pädevuse teostamisel sõltumatud ning vabad välisest mõjust, eelkõige oma sisestruktuuri, vastutuse, eelarve, personali ja organisatsioonilistes küsimustes.

Liikmesriigid näevad ette läbipaistvad menetlused võrdõigusasutuste töötajate, eelkõige **poliitikat kujundaval või** juhtival ametikohal olevate isikute või vajaduse korral juhatuse liikmete, valimise, ametisse nimetamise, ametist vabastamise ja võimaliku huvide konflikti kohta, et tagada nende pädevus ja sõltumatus.

2. Liikmesriigid tagavad, et [...] võrdõigusasutused **loovad sisestruktuuri**, mis **tagab** neile võimaluse teostada oma pädevust sõltumatult ja vajaduse korral erapooletult.
3. Liikmesriigid tagavad, et mitmes valdkonnas tegutsevate asutuste sisestruktuuriga [...] **tagatakse** asutuse volituste sõltumatu täitmine võrdõiguslikkuse valdkonnas.

Artikkel 4

Vahendid

1. Liikmesriigid tagavad, et igale võrdõigusasutusele antakse personal ning tehnilised ja rahalised vahendid, mis on vajalikud tema ülesannete täitmiseks ja tema pädevuste tulemuslikuks teostamiseks põhjuste puhul ja valdkondades, mida reguleeritakse direktiividega **79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ**.

2. Kui võrdõigusasutus on mitmes valdkonnas tegutseva asutuse osa, kohaldatakse lõiget 1 konkreetselt võrdõiguslikkuse valdkonna volituste ning selle tugitöötajate ja -süsteemide suhtes.

Artikkel 5

Ennetamine, edendamine ja teadlikkuse suurendamine

1. Liikmesriigid võtavad vastu asjakohased meetmed, näiteks strateegiad, et suurendada kogu oma territooriumil elanikkonna teadlikkust direktiividest **79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ** tulenevatest õigustest ning võrdõigusasutustest ja nende teenustest, pöörates erilist tähelepanu diskrimineerimise ohus olevatele isikutele ja rühmadele.
2. Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutustel on volitused võtta meetmeid diskrimineerimise ennetamiseks ja võrdse kohtlemise edendamiseks.
3. Liikmesriigid ja võrdõigusasutused võtavad arvesse iga sihtrühma jaoks asjakohasemaid teavitusvahendeid ja -viise. Nad keskenduvad eelkõige rühmadele, kelle juurdepääsu teabele võib takistada näiteks nende ebakindel majanduslik seisund, vanus, puue, kirjaoskuse tase, kodakondsus, elanikustaatus või veebipõhistele vahenditele juurdepääsu puudumine.

Artikkel 6

Ohvrite abistamine

1. Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutused on võimelised pakkuma väidetavatele ohvritele abi, nagu on sätestatud lõigetes 2–4.
2. Võrdõigusasutustel peab olema võimalik võtta vastu kaebusi diskrimineerimise kohta.

3. Võrdõigusasutused abistavad väidetavaid ohvreid ning teavitavad neid kõigepealt õigusraamistikust, mille hulka kuulub nõustamine vastavalt ohvri konkreetsele olukorrale, võrdõigusasutuste pakutavatest teenustest ja seonduvatest menetluslikest aspektidest, samuti kättesaadavatest õiguskaitsevahenditest, sealhulgas võimalusest pöörduda kohtusse.

Võrdõigusasutused teavitavad väidetavaid ohvreid ka kohaldatavatest konfidentsiaalsusreeglitest, isikuandmete kaitsest ning võimalustest saada psühholoogilist või muud liiki asjakohast tuge teistelt asutustelt või organisatsioonidelt.

4. Võrdõigusasutused teavitavad kaebuse esitajaid mõistliku aja jooksul sellest, kas kaebuse menetlemine lõpetatakse või on põhjust seda jätkata.

Artikkel 7

Alternatiivne vaidluste lahendamine

Võrdõigusasutused võivad pakkuda pooltele alternatiivset võimalust vaidluste lahendamiseks. Seda menetlust võib juhtida võrdõigusasutus ise või kooskõlas siseriikliku õiguse ja **tavaga** muu pädev asutus, kellele võrdõigusasutus võib esitada tähelepanekuid. Kui selline menetlus lõpeb ilma lahenduseta, ei ole välistatud kohtusse pöördumine.

Artikkel 8

Uurimised

1. Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutustel on volitused kaebuse alusel või omal algatusel **uurida**, kas on rikutud direktiivides **79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ** sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtet.

2. Liikmesriigid kehtestavad [...] **uurimiste korraldamise** raamistiku, mis võimaldab võrdõigusasutustel teavet koguda. Eelkõige antakse selle raamistikuga võrdõigusasutustele tegelik õigus pääseda juurde teabele ja dokumentidele, mis on vajalikud diskrimineerimise tuvastamiseks. Samuti nähakse sellega ette asjakohased mehhanismid, et võrdõigusasutused saaksid sel eesmärgil asjaomaste avaliku sektori asutustega koostööd teha.
3. Liikmesriigid võivad kooskõlas siseriikliku õiguse ja tavaga anda lõigetes 1 ja 2 osutatud [...] volitused ka mõnele teisele pädevale asutusele. **Kui** selline pädev asutus **on uurimise lõpetanud, esitab ta võrdõigusasutusele selle taotluse alusel teabe uurimise tulemuste kohta. [...]**

Artikkel 8a

Arvamused ja otsused

1. Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutustel oleksid volitused dokumenteerida kirjalikult juhtumile antud hinnang, sealhulgas kindlakstehtud faktid ja põhjendatud järeldus diskrimineerimise olemasolu kohta. Liikmesriigid otsustavad, kas selleks tuleb koostada mittesiduv arvamus või siduv [...] otsus.
2. Kui see on asjakohane, sisaldavad nii mittesiduvad arvamused ja siduvad otsused konkreetseid meetmeid tuvastatud rikkumise heastamiseks ja edasiste juhtumite ärahoidmiseks. Liikmesriigid kehtestavad asjakohased mehhanismid mittesiduvate arvamuste järeelmeetmete võtmiseks, näiteks tagasiside andmise kohustuse, ja siduvate otsuste täitmiseks.
3. Võrdõigusasutused avaldavad **vähemalt** kokkuvõtte sellistest oma arvamustest ja otsustest, mida nad peavad eriti oluliseks. [...]

Kohtuvaidlused

1. Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutustel on õigus osaleda kohtumenetlustes **tsiviil- ja haldusajades**, mis on seotud direktiivides 79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamisega vastavalt lõigetele 2–5, **kooskõlas** hagi vastuvõetavust käsitlevate siseriiklike õigusnormide ja tavaga.
2. Võrdõigusasutuse õigus osaleda kohtumenetluses hõlmab järgmist:
  - a) õigust tegutseda poolena artikli 8 lõike 4 kohaselt tehtud [...] siduvate otsuste täitmise või kohtuliku läbivaatamise menetlustes ning
  - b) õigust esitada kohtule märkusi kooskõlas siseriikliku õiguse ja tavaga.
- 2a. Võrdõigusasutuse õigus osaleda kohtumenetluses hõlmab ka vähemalt ühte järgmistest:
  - a) õigust algatada menetlus[...] ühe või mitme ohvri nimel **nende nõusolekul** või
  - aa) õigust osaleda menetluses ühe või mitme ohvri toetuseks **nende nõusolekul**.
3. **Liikmesriigid võivad ette näha, et võrdõigusasutusel on õigus** algatada kohtumenetlus enda nimel, **et kaitsta üldsuse huve. [...]**

4.

5. Liikmesriigid võivad otsustada, et artikli 8 lõike 2 ja artikli 8a kohaseid **uurimisi** ei algatata ega jätkata samal ajal, kui samas asjas on pooleli kohtumenetlus.

Artikkel 10

Menetluslikud tagatised

Liikmesriigid tagavad, et artiklites 6, 7, 8, 8a ja 9 osutatud menetlustes kaitstakse asjaomaste füüsiliste ja juriidiliste isikute kaitseõigust. Artiklis 8 osutatud **siduvate** otsuste suhtes kohaldatakse kohtulikku läbivaatamist vastavalt siseriiklikule õigusele.

Artikkel 11

Võrdne juurdepääs

1. Liikmesriik tagab kõigile võrdsel alusel juurdepääsu võrdõigusasutuste teenustele ja väljaannetele.
- 1a. Võrdõigusasutused **tagavad**, et kaebuste esitamisel ei ole takistusi ning et nad on võimelised võimalik võtma vastu kaebusi suuliselt, kirjalikult ja veebis.
2. Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutused osutavad kaebuse esitajatele tasuta teenuseid kogu riigi territooriumil, sealhulgas maapiirkondades ja äärealadel.

Artikkel 11a

Juurdepääs ja mõistlikud abinõud puudega inimestele

Liikmesriigid tagavad puudega inimestele juurdepääsu ja näevad ette mõistlikud abinõud, et kindlustada neile võrdne juurdepääs võrdõigusasutuste kõikidele teenustele ja tegevustele, mille hulka kuuluvad ohvrite abistamine, kaebuste käsitlemine, alternatiivne vaidluste lahendamine, teave ja väljaanded ning samuti ennetus-, edendamis- ja teadlikkuse suurendamise meetmed.

Artikkel 12

Koostöö

Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutustel on asjakohased mehhanismid, et teha oma pädevuse piires koostööd sama liikmesriigi teiste võrdõigusasutustega ning asjaomaste avaliku ja erasektori üksustega, sealhulgas tööinspektorite, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning muudes liikmesriikides ning liidu ja rahvusvahelisel tasandil.

Artikkel 13

Konsulteerimine

Liikmesriigid kehtestavad menetlused tagamaks, et valitsus ja asjakohased ametiasutused konsulteerivad võrdõigusasutustega direktiividest **79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ** tulenevate õiguste ja kohustustega seotud õigusaktide, poliitika, menetluste, programmide ja tavade küsimustes.

Nad tagavad, et võrdõigusasutustel on õigus anda nendes küsimustes soovitusi, avaldada need ja nõuda soovitude osas järelmeetmeid.

Andmete kogumine ja juurdepääs võrdõiguslikkust käsitlevatele andmetele

1. Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutused koguvad oma tegevuse kohta andmeid, et koostada artikli 15 punktides b ja c osutatud aruanded.
2. Kogutud andmed jaotatakse direktiividega **79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ** reguleeritud põhjuste ja valdkondade kaupa ning kooskõlas artiklis 16 osutatud näitajatega. Kogutud isikuandmed muudetakse anonüümseks või kui see ei ole võimalik, siis pseudonüümitakse.
3. Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutustel on juurdepääs direktiividest **79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ** tulenevate õiguste ja kohustustega seotud statistikale, kooskõlas siseriikliku õigusega, kui nad peavad sellist statistikat vajalikuks, et anda üldine hinnang diskrimineerimise olukorrale liikmesriigis ja koostada artikli 15 punktis c osutatud aruanne.
4. Liikmesriigid lubavad võrdõigusasutustel anda avalik-õiguslikele ja eraõiguslikele üksustele, sealhulgas ametiasutustele, **sotsiaalpartneritele**, äriühingutele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele soovitusi selle kohta, milliseid andmeid tuleb direktiividest **79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ** tulenevate õiguste ja kohustuste kohta koguda. Liikmesriigid võivad lubada võrdõigusasutustel täita võrdõiguslikkust käsitlevate andmete kogumisel ka koordineerivat rolli.
5. Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutused võivad läbi viia diskrimineerimist käsitlevaid sõltumatuid uuringuid.

Artikkel 15

Aruanded ja strateegiline planeerimine

Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutused

- a) võtavad vastu tööprogrammi, milles sätestatakse nende prioriteedid ja tulevane tegevus;
- b) koostavad igal aastal tegevusaruande, mis sisaldab aastaeelarvet ning personali- ja finantsaruannet, ning teevad selle üldsusele kättesaadavaks;
- c) avaldavad vähemalt iga nelja aasta tagant ühe soovitusi sisaldava aruande või mitu sellist aruannet võrdse kohtlemise ja diskrimineerimise olukorra ning võimalike struktuursete probleemide kohta oma liikmesriigis.

Artikkel 16

Järelevalve ja aruandlus

1. **Hiljemalt [24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva]** kehtestab komisjon rakendusaktiga käesoleva direktiivi alusel määratud võrdõigusasutuste toimimise ühiste näitajate loetelu. Näitajate ettevalmistamisel võib komisjon küsida nõu Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametilt, Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudilt ja ELi tasandi võrdõigus asutuste võrgustikelt. Kõnealused näitajad hõlmavad võrdõigusasutuste vahendeid, sõltumatut toimimist[...] ja tulemuslikkust, samuti nende volituste, õiguste või struktuuri muudatusi, ning nendega tagatakse riikide tasandil kogutud andmete võrreldavus, objektiivsus ja usaldusväärsus.

Rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 18a lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Liikmesriigid esitavad komisjonile [*seitse aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva*] ja seejärel iga viie aasta tagant kogu asjakohase teabe käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, sealhulgas võrdõigusasutuste toimimise kohta, võttes eelkõige arvesse aruandeid, mille võrdõigusasutused koostavad artikli 15 punktide b ja c alusel.
3. Komisjon koostab käesoleva direktiivi kohaldamise ja praktilise mõju kohta aruande, mis põhineb lõikes 2 osutatud tabel ning täiendavatel asjakohastel andmetel, mille Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet ja Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut on kogunud riikide ja liidu tasandil eelkõige **ELi tasandi riiklike võrdõigus asutuste võrgustikult ja muudelt** sidusrühmadelt.

Artikkel 17

Miinimumnõuded

1. Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada sätteid, mis on soodsamad kui käesolevas direktiivis sätestatud miinimumnõuded.
2. Käesoleva direktiivi rakendamine ei tohi mitte mingitel asjaoludel osutada põhjuseks, et alandada [...] diskrimineerimise eest pakutava kaitse taset, mille liikmesriigid on juba taganud direktiividega **79/7/EÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ** hõlmatud[...] valdkondades.

Artikkel 18

Isikuandmete töötlemine

1. Liikmesriigid tagavad, et võrdõigusasutused võivad koguda ja töödelda isikuandmeid ainult juhul, kui see on vajalik käesolevast direktiivist tulenevate ülesannete täitmiseks.

2. **Liikmesriigid** tagavad, et kui võrdõigusasutused töötlevad määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 osutatud isikuandmete eriliike, nähakse ette sobivad ja konkreetsed meetmed, et kaitsta andmesubjekti põhiõigusi ja huve.

Artikkel 18a

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 19

Direktiivide 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ muudetud artiklid

Direktiivist 2000/43/EÜ jäetakse välja artikkel 13 ja direktiivist 2004/113/EL artikkel 12. Viiteid asjaomastes artiklites osutatud võrdset kohtlemist edendavatele asutustele käsitatakse viidetena käesoleva direktiivi artiklis 2 osutatud võrdõigusasutustele.

Artikkel 20

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [24 kuud pärast **käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva**]. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 21

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnenal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artiklit 19 kohaldatakse alates [artikli 20 lõikes 1 osutatud kuupäevast].

Artikkel 22

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Nõukogu nimel

eesistuja